

משנה ו'

משנה זו ממשיכה לעסוק בנושא קודמתה, בגזלן שנשבע לשקר ושב בתשובה והודה, שהוא מתחייב להשיב את הגזלה בתוספת חמשה ולהביא קרבן אשם.

ביאור

בבא קמא פרק ט' = ו'

1 השיב את הקרן ולא שלם את החמש; מחל הנגזל על הקרן אך לא מחל על החמש; מחל הנגזל על הקרן ועל החמש למעט פחות משוה פרוטה בקרן* - אם הנגזל אינו במקום, אין הגזלן חייב ללכת אחריו כדי להשיב לו, אלא בשידומן לו ישלם, לפי שהחייב ללכת אחריו לא נאמר אלא על הקרן בלבד, ובתנאי שיש בה שוה פרוטה (وهוא רשאי להביא קרבן אשם ולהתכפר).

1 נתן לו את הקרן ולא נתן לו את החמש, מחל לו על הקרן ולא מחל לו על החמש, מחל לו על זה ועל זה חויץ מפחות משוה פרוטה בקרן, אינו צריך לילף אחריו. **2** נתן לו את החמש ולא נתן לו את הקרן, מחל לו על החמש ולא מחל לו על הקרן, מחל לו על זה ועל זה חויץ משוה פרוטה בקרן, צריך לילף אחריו:

2 אבל אם השיב את החמש אך לא את הקרן; מחל הנגזל על החמש אך לא על הקרן; מחל הנגזל על החמש ועל הקרן למעט שוה פרוטה בקרן - אם הנגזל אינו במקום, חייב הגזלן ללכת אחריו כדי להשיב לו את הגזלה.

מקורות והערות

א. אפילו אם החפץ הגזול קיים ביד הגזלן אין חוששים שמא יתייקר אותו החפץ וחיובו יעמוד על שווה פרוטה.

הוקדש לזכות רבי אהוד לייסט שיחי' בן מרת אלה חיה ע"ה לרפו"ש בקרו

ט"ז בחשון

יום א'
פר'
חיי שרה

(בבא בתרא קמא)

היום נלמד:

משנה

בבא קמא
פרק ט' משנה ו'

גמרא

כתובות דף סב/ב

תובנה מרגשת

כתבתם כבר
את המכתב

לך ולמשפחה

מסכת בבא בתרא
דף קמ"ה

זוהר

חקת קפא.

הלכה

שמירת הגוף

והנפש

הלכה ט'

מי שלא מתעפב - מרויח

ספור מדהים, רווי בדרמות, מותיר אחריו לקח בל ישכח לכל מי שרוצה להצליח בחיים.

ביאור

התנא רבי חנניה בן חכינאי רצה ללכת לישיבה ללמוד תורה, למשך תקופה ארבה. בימים ההם היה נהוג, שמי שרצה להתעלות בתורה היה עוזב את ביתו ונפרד מבני משפחתו לשנים ארוכות, ולומד תורה ברציפות. חברו, התנא רבי שמעון בר יוחאי, חגג את שמחת נשואיו באותו זמן, ובקש ממנו: "ברצוני להצטרף אליך בדרךך לישיבה, אשמח שתמתין עוד כמה ימים עד שיחלפו שבעת ימי המשתה, ואבוא אתך".

רבי חנניה בן חכינאי לא אבה להתעפב. מכיון שקבל החלטה ללכת ללמד, הוא רצה לממש אותה מיד. הוא הלך לישיבה וזכה ללמד ברציפות במשך שנים עשרה שנה! כשחזר לעירו, לא מצא בה את דרכו, כי העיר השתנתה לבלי הכר, ואת ביתו לא מצא. כך הסתובב נבון עד ששמע

שקוראים לילדה אחת "בת חכינאי"! הוא הבין שהיא בתו, והלך בעקבותיה אל ביתו. באותו זמן, ישיבה אשתו בפתח הבית ונפתה קמח. הוא הלך והתקרב, ולפתע היא הבחינה בו. מרב תדהמה היא אבדה את נשימתה ומתה.

עמד האלמן הטרי על פתח הבית, ליד אשתו המתה, ואמר: "רבוננו של

כתובות דף סב/ב

רבי חנניה בן חכינאי
הוה קאזיל לבי רב,
בשלהי הלוליה דרבי
שמעון בן יוחאי.
אמר ליה: "אי עפב
לי עד דאתי בהדך".
לא אי עפבא ליה.
אזל, יתיב תרי סוי
שני בבי רב... הוה
יתיבא דביתהו, קא
נהלה קמחא. דל
עינה, חזיתה - סוי
לבה, פרח רוחה. אמר
לפניו: "רבוננו של

כתובות דף סב/ב

ביאור

עולם, האם זה השִׁכָּר המְגִיעַ
לְאִשְׁתִּי, שֶׁהִקְרִיבָה בַּל כֶּף עָבוּר
לְמוֹד הַתּוֹרָה? לְאַחַר מִכֵּן הַתְּפִלָּל
עֲלֶיהָ וְה' הִחִיָּה אוֹתָהּ!

**עולם, עֲנֵיה זו, זה
שִׁכְרָה?! בְּעֵא רַחֲמֵי
עֲלֶה - וְחִיָּיה.**

אָנוּ יוֹדְעִים שְׁתַּנָּאִים (וגם
אֲמוּרָאִים) יָכְלוּ לְהַחֲיוֹת מֵתִים. אָבֵל אֶפְלוּ אֱלִישֶׁע הַנְּבִיא, כְּשֶׁהִחִיָּה אֶת
בְּנֵה שֵׁל הָאִשָּׁה הַשּׁוֹנְמִית לֹא עָשָׂה זֹאת בְּרִגְע אֶחָד, אֲלֹא הִגִּיעַ אֶל בֵּיתָהּ,
הַתְּפִלָּל, וְלֵאחֹר תְּהִלָּךְ אַרְךָ הַמֵּתָאָר בְּנְבִיא^כ, הוּא קָרָא לְאִמָּא הַמְּאֻשְׁרַת
וְהוֹדִיעַ לָהּ: "שְׂאֵי בְנָךְ". וְאֵלוּ רַבֵּי חֲנַנְיָה בֶן חַכִּינָאֵי כְּכֵמָה רִגְעִים הִחִיָּה
אֶת אִשְׁתּוֹ.

בְּמָה זָכָה לְכַרְי?

בְּעַל "בֶּן אִישׁ חַי", רַבֵּי יוֹסֵף חַיִּים מִבְּגָדָד וְצ"ל, מִסְּבִיר, שְׂרַבֵּי חֲנַנְיָה
בֶּן חַכִּינָאֵי זָכָה שֶׁה' יַעֲנֶה לְתַפְלָתוֹ בְּאוֹתוֹ רִגַע, בְּגִמּוּל עַל כֶּף שֶׁגַם הוּא
לֹא הִמְתִּין עִם הַהַחְלָטָה הַטּוֹבָה שֶׁקָּבַל!

אֵלוּ הִיָּה מִמְתִּין לְרַבֵּי שִׁמְעוֹן בֶּר יוֹחָאֵי, בְּמָה יָמִים הִיָּה עֲלָיו לְהִתְעַבֵּב?
חֲמִשָּׁה יָמִים! זֶה הַכֹּל. מְדַבֵּר בְּנִסְיָעָה לְשִׁתִּים עֲשָׂרָה שָׁנִים, וּבְכָל זֹאת הוּא
לֹא הִיָּה מוֹכֵן לְעַבֵּב אוֹתָהּ אֶפְלוּ בְּחִמְשָׁה יָמִים, כִּי לְדַבֵּר רוּחַנִי אֵין עֶרְךָ
קָצוּב, וְכֹל יוֹם הוּא עוֹלָם בְּפָנָי עֲצָמוּ שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לוֹתֵר עֲלָיו. חֲז"ל אוֹמְרִים
שְׂרַבֵּי שִׁמְעוֹן בֶּר יוֹחָאֵי הִצְטַעַר כָּל יָמָיו עַל חֲמִשָּׁת יָמִים הִלְלוּ שֶׁהִפְסִידוּ!
אָבֵל יִשְׁנֶה סֶבֶה נוֹסֶפֶת מִדּוּעַ רַבֵּי חֲנַנְיָה בֶּן חַכִּינָאֵי לֹא הִיָּה יָכֵל
לְהִתְעַבֵּב עוֹד חֲמִשָּׁה יָמִים, וְהִיא: הַחְלָטוֹת טוֹבוֹת מִיִּשְׁמִים מִיָּד!

אֵין לְדַעַת מַה יַעֲבֵר עֲלֵינוּ אוּ מַה יִתְרַחֵשׁ בְּזִמְנֵי הַהִמְתַּנְּהָ שֶׁמִּרְגַע קִבַּלְת
הַהַחְלָטָה וְעַד לְאֶפְשָׁרוֹת הַמְּמוּשׁ.

קִבַּלְתְּ הַחְלָטָה טוֹבָה - כְּדָאֵי לָךְ לְמַמַּשׁ אוֹתָהּ בְּלִי לְהִמְתִּין. נִצַּל אֶת
הַהוֹדְמָנוֹת, וְקַצֵּר אֶת הַפְּרוֹת. רַק תְּרוּיַח.

כתבתם כבר את המכתב

תובנה
מרגשת

דוטון יומי שיאיר לכם את היום

תלמוד ישראלי
מחזור תשפ"ג

מסכת בבא בתרא ■ דף קמ"ה

בְּרִיתָא - "מְשֻׁנָּה חִיצוֹנִית"

בְּרִיתָא היא מִלָּה בְּאֶרְמִית וְתַרְגוּמָה: "חִיצוֹנִית". בְּרִיתָא היא דְּבָרֵי תַנְאִים שֶׁלֹּא נִכְלְלוּ בְּשֵׁשֶׁת סְדְרֵי הַמְשֻׁנָּה אֲלָא נִכְתְּבוּ בְּמִסְגֵּרַת חִיבוּרִים אַחֲרֵים, או נִמְסְרוּ בְּעַל פֶּה וְהוּבְאוּ רַק בְּגִמְרָא. לָכֵן הֵם מְכֻוָּנִים "בְּרִיתוֹת", חִיצוֹנִיוֹת - מְחוּץ לַמְשֻׁנָּה. רוב הַבְּרִיתוֹת שֶׁבִּידְיָנוּ עוֹסְקוֹת בְּעִנְיַי הַלְכָּה אוּ בְּבִיאור דְּרָשׁוֹת שׁוֹנוֹת מִפְּסוּקֵי הַתּוֹרָה, אֲךָ יֵשׁ גַּם בְּרִיתוֹת הָעוֹסְקוֹת בְּהִלְכוֹת מוֹסָר וְדָרָה אֲרֻץ.

**הצטרפו למאות אלפי לומדי הדף היומי
פתחו שיעור שבועי אצלכם בקהילה**

כל קהילה שתצטרף **תקבל את העלון השבועי עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם** עד פתח הבית! לרישום סרקו את הקוד.

השביל של השפע

חקת קפא.

תרגום

"מפרי מעשיך תשבע הארץ" (תהלים קד, יג),
 ארץ עליונה קדושה.
 וכשהיא מתברכת, כל
 העולמות בשמחה,
 ומתברכים. וזה בשעה
 שנמצאות ברכות
 מהשקאת הנחל,
 העמק של הכל.

"מפרי מעשיך תשבע הארץ",
 ארעא עלאה קדישא. וכד איהי
 מתברכא, כל עלמין בלהו חדאן,
 ומתברכאן. דא בשעתא דברכאן
 משתבחי, משקיו דנחלא, עמיקא
 דכלא.

ישנו סדר נפלא לשפע הנמשך משמי השמים העליונים ועד שמגיע לתחתיות ארץ, וככל שהאדם מתודע אליו אזי רוצה הוא להיות חלק מההמשכה שלו לעולם הזה ממש, וכן על ידי הבנת התהליך של המשכת השפע מתחילים להפנס לעולם ההבנה הפנימי של המקבלים, שכל השפע שיש בעולמנו הוא פרי של השפע המקורי שעובר בכל העולמות ונשפך אלינו. וכך דברי הזהר המלאים המתארים את סדר המשכת השפע, על פי הפסוק (תהלים קד): "המשלח מעינים בנחלים בין הרים יהלכון. ישקו כל חיתו שדי ישברו פראים צמאם. עליהם עוף השמים ישכון מבין עפאים יתנו קול. משקה הרים מעליותיו מפרי מעשיך תשבע הארץ. מצמיח חציר לבהמה ועשב לעבדת האדם להוציא לחם מן הארץ". וזה לשון הזהר (מתרגום): "בשעה שחכמה עליונה מכה בחקיקות, אף על גב שהיא נסתרת בכל הצדדים, נפתח ושופע ממנה נהר אחד ממלא לשערים עליונים. כמבוע ומקור של מים שממלא בלי גרול ממונו, ומשם נמשכים מבועים של נחלים ונהרות בכל צד - כף זה, בשביל דקיק אחד שלא נודע, מושך ושופע אותו נהר ששופע ויוצא וממלא לאותו נחל עמק, ומשם נמשכים מבועים ונחלים ומתמלאים ממונו. זהו שכתוב 'המשלח מעינים בנחלים' וגו', אלה נהרות עליוני קדש של אפרסמון וך, וכלם משקים כאחד מאותה נביעת הנחל העליון הקדוש שיוצא ושופע... וכאשר אלה משקים מאותה השקאה עליונה, כל שאר החילות האחרים משקים ומרוים ומשתרשים בשרשיהם, ונאחזים אלה באלה בדרגות ידועות". הרי שמקור השפע העליון יורד ומשתלשל בכל העולמות עד שמגיע לזה העולם התחתון, וזוהי ההבנה הפנימית לתורה ולתפלה ולכל מעשינו, שפועלים למעלה למעלה בכדי להוריד את השפע למטה למטה.

ט. מִים אֲמֻצְעִים

הָאוֹכֵל דָּגִים וְלֹאֲחֲרֵיהֶם רוּצָה לֶאֱכֹל בֶּשָׂר אוֹ לְהִפָּקֵד, כָּתַב ה' שְׁלֹחַן עָרוֹךְ ' שְׁצִרְיָךְ לְרֹחֹץ אֶת יָדְיוֹ בֵּינֵיהֶם²⁵. כִּמוֹ כֵּן צִרְיָךְ לֶאֱכֹל חֲתִיכַת פֶּת שְׂרוּיָהּ בְּמִשְׁקָה²⁶, כְּדִי לְרֹחֹץ אֶת פְּיוֹ, שָׁאֵם יִשְׁאֵר עַל יָדְיוֹ אוֹ בְּפִיו דָּג, כְּשִׂיאֵכֵל לְאַחַר מִכֵּן בֶּשָׂר, נִמְצָא שְׂאוֹכֵל בֶּשָׂר וְדָגִים בְּיַחַד, וְדָבָר זֶה עֲלוּל לְהִבְיֵא צָרַעַת²⁷.

הֶרַמ"א כָּתַב שֶׁהַמְנַהֵג הוּא שָׂאִין חוֹשְׁשִׁים לְכָף, וְאִין צִרְיָךְ לְרֹחֹץ אֶת הַיָּדִים וְאֶת הַפֶּה בֵּין אֲכִילַת דָּגִים לְאֲכִילַת בֶּשָׂר אוֹ לְהִפָּקֵד, שֶׁהַסַּכְנָה שֶׁנֶּאֱמָרָה הִיא בְּאֲכִילַת דָּגִים וּבֶשָׂר יַחַד, הֵינּוּ כְּשֶׁנֶּתְבַשְׁלוּ כְּאַחַד, אוּלָם לֶאֱכֹל זֶה אַחַר זֶה אִין לְחוּשׁ²⁸. וְעוֹד כָּתַבו הַפּוֹסְקִים, שְׂאֵפְשֵׁר שְׁבוֹמְנָנוּ אִין סַכְנָה כֹּל כֶּף בְּזָה, מִשּׁוּם שֶׁנֶּשְׁתַּנּוּ הַטְּבָעִים²⁹.

אָכֵן כָּתַב הֶרַמ"א, שֶׁמִּמֶּל מְקוּם יֵשׁ לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת בֵּין אֲכִילַת דָּגִים לְאֲכִילַת בֶּשָׂר אוֹ לְהִפָּקֵד, שֶׁהָאֲכִילָה הִיא כְּקִנּוּחַ הַפֶּה, וְהַשְׁתִּיָּה הִיא כְּהִדְחָתוֹ³⁰.

הלכה ט'
בחשוון

מקורות והערות

25. ובכף החיים יורה דעה סי' קט"ז אות כ"ט הביא דעות האם גם באוכל בשר עוף צריך לרחוץ ידיו, וכתב שהמנהג הוא כדעת הסוברים שגם בבשר עוף הדין כן.

26. וטוב להפסיק במשקה בין בשר לדגים, כדי שלא ליגע באצטומכא ביחד, שהוא כמו מבושל -

27. של"ה וכן איש חי שנה שניה פרשת פנחס אות ח' הובאו הדברים בכף החיים שם אות ל'.

28. יורה דעה שם.

29. מגן אברהם אורח חיים שם הובאו דבריו במ"ב שם ס"ק ג'.

30. יורה דעה שם.

27. סי' קט"ז סעי' ג' ובאורח חיים סי' קע"ג סעי' ב'.

ובשעה"צ אורח חיים שם ס"ק ב' הביא את לשונו של החכמת אדם שכתב: 'ויש נוהגין לרחוץ ידיהם בין בשר ודגים אבל אין מן הצורך, ומכל מקום ישתה דבר ביניהם שלא לאכלם יחד'.